

למקום שעושים בו שני ימים טובים — בתוך היישוב אסור הוא בעשית מלאכה, מפני המחלוקת.

אבל במדבר, הרי הוא מותר במלאכה, משום שלא שייך שם חשש זה.

רב נתן בר אסיא אזל מבי רב לפומבדיתא ביום טוב שני של עצרת. שמתיה [נידהו] רב יוסף על שזלזל ביום טוב שני של גלויות, ועבר בו על איסור תחומין.

אמר ליה אבוי ולנגדיה מר נגידי א"ל דעדיפא עבדי ליה לרב יוסף: עונש דעדיפא, שהוא חמור ממלקות — עבדי ליה. שהנידוי חמור יותר ממלקות, והראיה:

דבמערבא מימנו אנגידא דבר בי רב, היו נמנין להלקות תלמיד שסרח, ולא הוו מימנו אשמתא ולא נמנו לנדונו משום שחששו לכבוד התורה. אלמא, הנידוי חמור ממלקות.

איכא דאמרי: נגדיה [הלקה] רב יוסף את רב נתן בר אסיא, ולא נידהו.

אמר ליה אבוי: נשמתיה מר! [נדה אותן] דהרי רב ושמואל דאמרי תרוייהו: מנדין על זלזול בשני ימים טובים של גלויות!

אמר ליה רב יוסף: הני מילי דמנדין על כך, באיניש דעלמא אמרו כן. אבל הכא, דצורבא מדרבנן הוא, אין לנדונו. אלא עונש דטבא ליה [הקל יותר, דהיינו מלקות] עבדי ליה.

והראיה שהוא עונש קל: דבמערבא מימנו

במקומו של רב ספרא לא היו נוהגים אלא יום טוב אחד בלבד, משום שהיה סמוך לארץ ישראל, והיו שלוחי בית דין מגיעים לשם קודם יום טוב, ומודיעים להם כשנתקדש החודש בזמנו.

ואירע שהלך רב ספרא קודם יום טוב למקום שלא היו שלוחי בית דין מגיעין, ולפיכך היו נוהגים בו שני ימים טובים. [לפי תוספות — על פי המהרש"א].

ואמר ליה רב ספרא לרבי אבא: כגון אנן, דידעינן בקביעא דירחא, בקידוש החודש, שהרי באתי ממקום שהגיעו אליו שלוחי בית דין.

אם אני אמצא בתוך היישוב, שבו נוהגים שני ימים טובים מחמת הספק — לא עבידנא מלאכה.

ואף שאני עצמי אינו מסופק בדבר, לא אשנה ממנהג המקום, מפני שינוי המחלוקת, שהשינוי ממנהג המקום מביא למחלוקת.

נב-א אבל אם נמצא אני במדבר, מקום שאין מצויים שם אנשים, ולאותו מקום לא היו מגיעים אליו שלוחי בית דין, יש להסתפק — מאי? כיצד לנהוג בו?

האם כיון שאין מצויים שם בני אדם, מותר לי לשנות מדין אותו מקום, שהרי לא שייך שם חשש המחלוקת.

אמר ליה רבי אבא: הכי אמר רב אמי: ההולך ממקום שעושין בו יום טוב אחד

מהארץ מאליהם עוד לפני שנאסרו מחמת הגעת זמן הביעור!

שונה לחלוטין מאיסור אכילה לאחר זמן הביעור, לפי שכל תקנתה של גזירת ספיחים היא לאסור את כל התבואות והירקות הגדלים

אנגדתא [להלקות] תלמיד דבי רב שסרח, ולא מימנו אשמתא [לנדותו].

אלמא, עונש מלקות יותר קל מעונש נידוי.

שנינו במתניתין: **כיוצא בו, המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו, או ממקום שלא כלו למקום שכלו** — חייב לבער.

רבי יהודה אומר: צא והבא לך אף אתה!

ומניחה הגמרא עתה שדבריו של רבי יהודה מתייחסים לסוף דבריו של התנא קמא, שהמביא פירות ממקום שלא כלו למקום שכלו חייב לבער.

ועל כך אמר רבי יהודה: יכול לומר זה שבא ממקום שלא כלו בו הפירות לבן המקום שבא לשם, שכבר כלו בו הפירות: מותר לי לאכול מפירות מקומי שהבאתי עמי, לפי שעדיין לא הגיע זמן ביעורם שם.

ואין בכך להביא לידי מחלוקת, שהרי יכול לומר לו: אף אתה יכול להביא לך מהמקום ההוא ולאוכלם כאן. ואינך אסור אלא בפירות שגדלו כאן.

שהרי זמן הביעור תלוי במקום גידול הפירות, ולא במקום אכילתם.

ותמהינן: וכי לית ליה לרבי יהודה הא דתנן: **נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם, וחומרי המקום שהלך לשם!**

אמר רב שישא בריה דרב אידי: רבי יהודה אינו מתייחס לדברי התנא קמא האלו.

אלא מילתא אחריתי קאמר רבי יהודה. (1)
והכי קאמר התנא קמא בכרייתא:

המוליך פירות שביעית ממקום שלא כלו למקום שכלו, או שהוליך ממקום שלא כלו למקום שלא כלו. **ושמע אחר כך שכבר כלו הפירות במקומו והגיע זמן ביעורם — חייב לבער!**

ואף על גב דאין זה לא מחומרי המקום שיצא משם [שהרי בשעה שיצא משם היו עדיין מותרים] ולא מחומרי המקום שהלך לשם, נוהגים בהם חומרא.

רבי יהודה אומר: מותר לו לאוכלם. לפי שיכול הוא לומר לבני המקום שיצא משם: איני משנה ממנהגכם כלום. שהרי הולכתי את הפירות למקום שלא כלו.

ואומר לכל אחד מבני מקומו הקודם: **צא והבא לך** אף אתה פירות מהיכא דאיתינהו, מהמקום הזה, שהבאתי אליו את הפירות, והא כאן לא כלו להו הפירות מן השדה ולא הגיע כאן זמן הביעור.

ומקשינן: **למימרא, דרבי יהודה לקולא קאמר, ולהתיר אף במקום שתנא קמא אסר?**

הא ליכא למימר הכי. כי —

והאמר רבי אלעזר: **לא אמר רבי יהודה אלא לחומרא, לאסור את מה שהתיר תנא קמא.**

אלא, **איפוך** את שיטתם בתוספת זו שהוספנו

1. רש"י גרס "קאמר" גרידא, וייחס זאת לתנא קמא.

בברייתא על המשנה.

מתקיף לה רב אשי: וכי למה יאסור רבי יהודה את הפירות?

אמו אנבא דחמרא קלטינהו? וכי גב החמור שהכניסם למקום השני התפיסם בחומרי אותו מקום? והרי לא גדלו שם. ואף אינו אוכלם שם עתה אלא מחזירים למקום שלא כלו.

אלא אמר רב אשי: פליגי תנא קמא ורבי יהודה **בפלוגתא דהני תנאי** במסכת שביעית.

דתנן: **הכובש שלשה כבשין** [שלשה מיני ירקות הקדושים בקדושת שביעית] **בהבית אחת**, וכל אחד מהירקות כלה לחיה מן השדה בזמן אחר ואין זמן ביעורם שוה —

רבי אליעזר אומר: **אוכלין** את שלשתם על סמך זמן אכילת הראשון שבהם. ובעת שכלה הראשון מן השדה ונתחייב בביעור, נתחייבו כולם. לפי שהכבישה מחשיבה אותם לדבר אחד. הלכך נידונים כולם כחמור שבהם.

רבי יהושע אומר: נאכלים כולם אף על סמך זמן ביעורו של האחרון. שכל זמן שלא כלה האחרון, אוכלים אף את שני המינים הראשונים שכבר כלו, כיון שמין אחד חשיבי.

רבן גמליאל אומר: כל שכלה מינו מן השדה — **יבער את** אותו הירק שהוא מינו מן החבית, ואין כל הכבשים שבחבית נידונים בדין אחד, אלא כל מין ומין מתחייב בזמן ביעורו שלו.

והלכה כדבריו של רבן גמליאל.

ובהכי פליגי נמי במתניתין:

והכי קאמר תנא קמא: או המביא פירות ממקום שלא כלו בו מן השדה למקום שלא כלו בו, ואחר כך שמע שכלו הפירות במקומו, **אינו חייב לבער!** שהרי במקום שבא ממנו [בשעה שיצא משם] לא החמירו בפירות אלו. ואף במקום שהלך לשם, אין מחזירים בהם.

רבי יהודה אומר: חייב לבער! כדי שלא יהיה זלזול במקום שבא ממנו.

מפני שאומר לו בן מקומו: **צא והבא לך אף אתה מהיבא דאייתינהו**, ממקום שהבאת אותם!

כלומר, וכי תוכל להביא גם עכשיו פירות ממקום זה?!

והא כבר כלו להו התם לחיה מן השדה, וכבר נתחייבנו בביעור הזה.

אביי אומר: אין צריך לומר דאיירי מתניתין במביא ממקום למקום השוה לו.

אלא **לעולם כדקתני**, דאיירי רק במביא ממקום אחד למקום שונה.

והכי קאמר: או המביא פירות ממקום שלא כלו למקום שכלו, ואחר כך החזירן למקומן הראשון, ועדיין לא כלו — **אינו חייב לבער.**

רבי יהודה אומר: אומרים לו בני המקום שכלו: **צא והבא לך אף אתה מהיבא דאייתינהו**, מהמקום שהבאת אותם לשם, **והא כבר כלו להו** שם. וכיון ששהו הפירות במקום שכבר כלו בו פירות לחיה מן השדה, נתחייבו בביעור.

תנא קמא סבר דדוקא אם כלו אף מבין השיצין חייב לבער. אבל כל זמן שמצוי שם, אף אם כלה מבית הכיפין אין חייב לבער.

ורבי יהודה סבר, דבעינן מצוי בבית הכיפין, אבל במצוי בבית השיצין לא קרינן ביה "כל זמן שחיה אוכלת מן השדה", מפני הקוצים. והיינו דקאמר רבי יהודה: צא והבא לך אף אתה ממקום הראוי ליטול, ולא תמצאם בבית השיצין שאי אפשר ליטול משם.

תנן התם: שלש ארצות שבארץ ישראל, חלוקות הן לענין זמן ביעור פירות שביעית. ואלו הן:

ארץ יהודה. וארץ עבר הירדן וארץ הגליל.

ושלש ארצות ישנן בכל אחת ואחת מהארצות הללו.

שכל אחת מהן מורכבת משלש ארצות, שזמן הכילוי לחיה מן השדה שונה מאחת לשניה.

ומאחר ושלש ארצות לכל אחת, הרי כאן תשע ארצות.

אם כן, ולמה אמרו שישנן שלש ארצות לביעור ותו לא?

משום שזמן הביעור שבשלש הארצות שבאותה ארץ הוא אחד.

שעדיין יהיו אוכלין בכל אחת ואחת מהן, אף לאחר שכבר כלה בה לחיה מן השדה, עד שיכלה מהמקום האחרון שבה, משלשת ארצותיה.

תנא קמא דמתניתין סבירא ליה כרבי יהושע דמיקל בכולם עד זמן הביעור של האחרון. והכי קאמר: המביא כמה מיני פירות כבושים יחד ממקום שלא כלו למקום שכלו כולם — חייב לבער! ומשמע, אם לא כלו כולם אלא מקצתם, אינם חייבים בביעור כלל. והיינו כרבי יהושע.

ורבי יהודה אומר: צא והבא לך אף אתה מאותו המין שכבר כלה. והרי לא תמצאהו. הלכך חייב הוא בביעור. והיינו כרבן גמליאל.

רבינא אמר: בפלוגתא אחרייתא דהני תנאי פליגי תנא קמא ורבי יהודה.

דתנן: אוכלין בתמרין של כל ארץ יהודה, עד שיכלה לחיה מן השדה התמר האחרון שבצוטר [עיר התמרים שביהודה. ונשארים בה התמרים זמן מרובה].

שאינ דנים כל מקום ומקום בפני עצמו אימתי כלו בו הפירות. אלא כל זמן שגותרו פירות בשדה במקום אחר בארץ זו, עדיין חשיבי כמצויים לחיה אף במקום זה. לפי שהחיה, כשאינה מוצאת כאן הולכת למקום אחר באותה ארץ.

רבי שמעון בן גמליאל אומר: אוכלין תמרים שבבית על סמך התמרים המצויים בשדה של בית הכיפין [הנמצאים על כפות התמרים] המצויים לחיה בשדה.

אבל, ואין אוכלין תמרים שבבית על סמך התמרים של בית השיצין [הנמצאים בין הקוצים שבתחתית הדקל], לפי שאין החיה יכולה ליטלם משם, מפני הקוצים.

ובהכי פליגי נמי במתניתין.